

RAPPORT

Postboks 213, 2001 LILLESTRØM

Telefon: 64 84 57 60

Telefaks: 64 84 57 70

RAP: 15/2000

Avgitt: 10. april 2000

Luftfartøy

-type og reg.: RotorWay International Exec 162F, LN-OSR

-fabr. år: 1995

-motor: RotorWay International R.I.

Dato og tidspunkt: 8. desember 1999, kl. 1210

Hendelsessted: Ski flyplass

Type hendelse: Luftfartsulykke, halerotor tok i bakken under autorotasjonsøvelse

Type flyging: Privat

Værforhold: Vind: 010° 5 kt. Skyer: få i 4 000 ft. Sikt: mer enn 10 km.

Temp./Duggp.: -5°C/-8°C. QNH: 993 hPa

Lysforhold: Dagslys

Flygeforhold: VMC

Reiseplan: Ingen

Antall om bord: 1

Personskader: Ingen

Skader på luftfartøy: Halerotor, "tail guard", bakre del av halekon, horisontal- og vertikal finne, understell og små bulker på et hovedrotorblad

Fartøysjefen

-kjønn: Mann

-alder: 45 år

-sertifikat: PPL-A og -H

-flygererfaring: Totalt 556 flygetimer, 203 flygetimer på helikopter hvorav 85 timer på aktuell type

Informasjonskilder: Fartøysjefens rapport på skjema "Rapport om luftfartsulykke/-hendelse" (skjema nr. NE-0382) og samtale med fartøysjefen.

Alle tidsangivelser i denne rapport er lokal tid (UTC + 1 time) hvis ikke annet er angitt.

FAKTISKE OPPLYSNINGER

Fartøysjefen har, basert på et byggesett, selv bygget helikopteret. Luftfartsinspeksjonen (nå Luftfartstilsynet) har godkjent prosjektet og utstedte 19. august 1999 luftdyktighetsbevis for luftfartøyet med klassifisering "Eksperiment" i henhold til BSL B 1-2. Helikopteret var det første av sitt slag i Norge.

Fartøysjefen har gitt uttrykk for at han feilbedømte høyden da han nærmet seg bakken under autorotasjonstøvelsen. Dette medførte at "tail guard" først slo i bakken og bøyde seg. Deretter slo halerotoren i bakken og landingen ble hard. Halerotorens innfesting ble skadet og et halerotorblad løsnet og skadet vertikalfinnen. Det oppsto bulker på et hovedrotorblad og understellet ble bøyd.

HAVARIKOMMISJONENS KOMMENTARER

Trening i autorotasjon helt ned til bakken er en krevende og risikofylt øvelse. Det kan diskuteres hvor verdifull trening i full autorotasjon til bakken er i forhold til risikoen. Av den grunn er det mange helikopteroperatører som avslutter autorotasjonsøvelser i hover. Dette er spesielt viktig for flygere med lite kontinuitet og erfaring. Stadig flere tilegner seg PPL-H, men for noen vil det ta lang tid å akkumulere nok flygetimer til å få en god erfaring. For disse kan det være fordelaktig å rådføre seg med mer erfarne helikopterflygere/instruktører for å legge opp til egentreningsprogram tilpasset den enkeltes erfaringsnivå.

HSL er informert om at det ved et tilfelle er dannet en liten gruppe av "PPL-H-flygere", som møtes for utveksling av erfaringer som kan forbedre deres flygesikkerhet. HSL ser positivt på et slikt tiltak.